

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
Кафедра менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 16. Підприємництво

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітня програма: «Менеджмент організацій»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Робоча програма навчальної дисципліни «Підприємництво» для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра за освітньою програмою «Менеджмент організацій» зі спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Розробник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту Демидюк С.М.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри менеджменту.

Протокол від «27» 08 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри менеджменту д.е.н., проф. Гончаров Ю.В.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Менеджмент організацій»

Гарант освітньої програми к.е.н., доц. Никончук В.М.

Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету.

Протокол від «28» 08 2020 р. № 1.

Голова навчально-методичної комісії к.е.н. Демидюк С.М.

© Демидюк С.М., 2020 рік
© ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	<u>Обов'язковий компонент освітньо-професійної програми</u>	
	Спеціальність 073 «Менеджмент»		
Змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 8	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	40 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		100 год.	158 год.
		Вид контролю: <u>екзамен</u>	

2. Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Підприємництво» буде корисна тим, хто прагне навчитися співвідносити власні економічні інтереси з наявними матеріальними, трудовими і природними ресурсами й інтересами інших людей та суспільства; бути готовим активно діяти, організовуючи власну трудову діяльність і працю колективу; своєчасно адаптуватись до нових потреб ринку праці, оцінюючи власні особистісні та професійні можливості й здібності; ухвалювати економічно обґрунтовані рішення, складати й реалізувати плани діяльності, презентувати інформацію про її результати. Основними перевагами дисципліни є її практична спрямованість на реалізацію бізнес-ідей. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні і розрахункові завдання, ділові ігри, презентації тощо. Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту сформувати підприємницьку компетентність, яка забезпечує володіння особистістю засобами та прийомами, що дозволяють їй ефективно організувати власну й колективну підприємницьку діяльність.

Метою викладання дисципліни «Підприємництво» є формування знань про організацію підприємницької діяльності з моменту виникнення підприємницької ідеї до її втілення і досягнення мети.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: ознайомлення з правами, обов'язками та відповідальністю у ході організації та здійснення підприємницької діяльності, основними категоріями підприємництва; набуття теоретичних знань і практичних навичок щодо функціональних сфер діяльності організації; застосування на практиці знань щодо інструментів ефективного використання ресурсів для досягнення цілей організації; формування умінь постановки цілей та визначення пріоритетів; засвоєння основ здійснення комунікацій у підприємницькому середовищі.

Інтегрований підхід до викладання дисципліни «Підприємництво» дозволить сформувати у студентів такі компетентності.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **програмних результатів навчання**:

ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН18. Виявляти навички розробки та прийняття креативних управлінських рішень.

Після опанування основних положень дисципліни «Підприємництво» студенти повинні **знати** та розуміти:

- феномен становлення підприємництва у світовій економічній та соціологічній сферах;
- основні принципи, методи формування та реалізації підприємницької ідеї та розвитку власного бізнесу;
- розуміти значення конкуренції як рушійної сили підприємницької діяльності;
- підходи до оцінки конкурентоспроможності фірми, показники конкурентоспроможності підприємства та конкурентоспроможності продукції;
- сутність підприємницької таємниці та заходи із захисту підприємницької таємниці;
- види та організаційно-правові форми підприємництва, особливості їх створення та управління у різних сферах діяльності; інфраструктуру підприємництва;

вміти:

- володіти засобами та прийомами, що дозволяють ефективно організовувати власну й колективну підприємницьку діяльність;
- моделювати процес прийняття управлінських рішень з урахуванням впливу факторів зовнішнього та внутрішнього підприємницького середовища;
- уникати та запобігати ризикам підприємницької діяльності з дотриманням законів та норм права;
- використовувати отримані знання для вирішення різноманітних питань в повсякденному професійному і соціальному житті.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Вступ. Суть та зміст дисципліни «Підприємництво»

Предмет та метод навчальної дисципліни професійного спрямування „Підприємництво”. Методологічна база вивчення дисципліни. Підприємництво як суспільне явище, наука і діяльність. Феномен підприємництва у світовій економічній та соціологічній сферах. Підприємництво як метод господарювання. Становлення підприємництва в Україні.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 2: Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання

Поняття «бізнес» і «підприємництво». Суб'єкти бізнесу. Види бізнесу. Підприємницький бізнес. Споживчий бізнес. Трудовий бізнес. Державний бізнес. Виробничий бізнес. Комерційне підприємництво. Страховий бізнес. Консалтинговий бізнес. Організаційно-правові форми підприємництва. Класифікація організаційно-правових форм підприємництва. Товариства. Індивідуальні форми підприємництва. Добровільні об'єднання підприємств.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 3. Конкуренція як рушійна сила розвитку підприємництва

Суть і види конкуренції Предмет конкуренції. Об'єкт конкуренції. Функції конкуренції. Форми конкуренції. Основні ознаки вільної (досконалої) конкуренції. Чиста (абсолютна) монополія. Олігополія. Форми та методи конкурентного суперництва. Цінова конкуренція. Нецінова конкуренція. Недобросовісна конкуренція. Типи конкурентної поведінки. Розвиток конкуренції в сучасних умовах. Фактори, що впливають на темпи розвитку конкуренції Типи конкурентних стратегій. Конкурентоспроможність підприємництва та підприємницька таємниця. Рівні конкурентоспроможності. Підходи до оцінки конкурентоспроможності фірми.

Показники конкурентоспроможності підприємства. Конкурентоспроможність продукції. Сутність підприємницької таємниці. Заходи із захисту підприємницької таємниці. Формування відомостей, що складають підприємницьку таємницю. Основні елементи механізму захисту підприємницької таємниці. Відповідальність за розголошення підприємницької таємниці. Стратегія підприємницької діяльності. Процес розробки (коригування) стратегії. Можливі стратегічні альтернативи виробничого підприємства стосовно його базових стратегій

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 4. Економічні ризики в підприємницькій діяльності

Зміст та функції підприємницького ризику. Чинники виникнення ризикової ситуації. Риси, властивості і елементи ризику. Визначення поняття "ситуація ризику". Модифікації ризику. Джерела ризику Сутність і основні види ризиків. Чинники, що зменшують доходи підприємства. Статичні ризики. Динамічний ризик. Ринковий ризик. Оцінка та управління економічними ризиками.

Терміни "високий ризик" і "слабкий ризик". Головні фактори, що визначають рівень ризикованості підприємницької діяльності. Вихідні дані для оцінки ризику. Зони ризику залежно від розміру втрат. Шкали ризику стосовно імовірності небажаного результату. Методи оцінки підприємницького ризику. Механізм зниження основних економічних ризиків в підприємницькій діяльності. Основні форми профілактики ризиків.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 5. Підприємець – ключова фігура бізнесу

Поняття, професійні та особистісні характеристики підприємця. Значення термінів "менеджер", "бізнесмен" і "підприємець". Статус комерсанта. Профіль підприємця. Функції підприємця. Якості підприємця. Правила для починаючого підприємця. Бізнес-освіта в Україні і світі. Класична освіта. Технологічна освіта. Інноваційна освіта. Освіта майбутнього. Основні тренди сучасної української бізнес-освіти. Побудова оптимальної моделі співпраці бізнесу та університетів в українських реаліях.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 6. Підприємство як основна організаційна структура бізнесу

Поняття, цілі й напрямки діяльності підприємств. Господарська діяльність. Господарюючий суб'єкт. Суб'єкти господарювання. Ознаки підприємства. Класифікація цілей підприємства. Методологія планування підприємницької діяльності. Мета планування. Об'єкт планування. Ознаки класифікації типів планування. Принципи планування. Методи планування. Бізнес-план як основа створення підприємства. Структура й обсяг бізнес-плану. Послідовність складання бізнес-плану. Змістовне наповнення розділів бізнес-плану. Зміст та принципи комерційного розрахунку

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 7. Мале підприємництво

Формування та розвиток малого підприємництва. Фундаментальні теоретичні, методичні і методологічні аспекти формування інституту цивілізованого підприємництва. Причини інтенсивного формування й розвитку малого підприємництва в Україні. Економічна сутність малого підприємництва. Загальновидові ознаки малого підприємництва. Суб'єкти малого підприємництва. Специфічні ознаки малого підприємництва. Переваги малого підприємництва. Система підтримки і регулювання малого бізнесу. Державне регулювання малого бізнесу в Європі. Політика підтримки малого підприємництва. Законодавча уніфікація умов державної підтримки малого та середнього бізнесу. Програма „Ініціатива малого підприємництва”. Досвід ринкової трансформації країн із соціально орієнтованою ринковою економікою.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 8. Фермерське господарство: поняття характеристики, ознаки

Принципи формування та функціонування фермерського господарства. Порядок проведення професійного відбору з питань створення фермерських господарств. Державна реєстрація фермерського господарства. Установчі

документи: структура, зміст. Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців". Відкриття розрахункових рахунків в банківських установах. Вибір системи оподаткування фермерського господарств. Закон України "Про систему оподаткування". Оподаткування на загальних підставах. Реєстрація платника фіксованого сільськогосподарського податку. Спеціальний режим оподаткування. Спрощена система оподаткування Пільги фермерським господарствам. Трудові відносини у фермерському господарстві.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 9. Посередницькі форми підприємництва

Суть посередницького підприємництва. Потреба у посередниках. Ознаки посередників. Види посередників та їх характеристика. Прості посередники. Довірені. Комісіонери. Консигнатори. Агенти. Тіньові посередники. Способи винагородження посередників.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 10. Інноваційне підприємництво. Венчурний бізнес

Виникнення, розвиток, характеристики інноваційного підприємництва. Очікувані результати сучасного інноваційного підприємництва. Інноваційний процес. Моделі нелінійного інноваційного процесу. Суб'єкти фінансування інноваційної діяльності. Структура джерел фінансування інноваційної діяльності. Джерела фінансування інноваційних процесів в Україні. Характеристика категорії венчурного капіталу. Специфічні особливості венчурного капіталу. Принципова відмінність венчурного капіталу від традиційного інвестування. Принципи і пріоритети венчурного інвестування. Суб'єкти ринку венчурного капіталу. основні принципи венчурного фінансування. Стадії життєвого циклу венчурного капіталу. Стадії розвитку фінансування бізнесу при венчурному інвестуванні. Розвиток венчурної індустрії України.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 11. Міжнародне підприємництво

Передумови виникнення та розвиток міжнародного бізнесу. Форми здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Операції експорту-імпорту. Експортні стратегії мультинаціональної компанії. Формами спільного підприємництва. Управлінський контракт. Проекти «під ключ». Підрядне виробництво. Прямі іноземні інвестиції: види, переваги і недоліки. Основні способи здійснення прямих інвестицій. Регулювання міжнародного підприємництва. Система регулювання міжнародної підприємницької діяльності на національному рівні. Стратегічні пріоритети державної політики розвитку міжнародного підприємництва в Україні. Вільні (спеціальні) економічні зони(ВЕЗ).

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Змістовий модуль 2

Тема 12. Державне регулювання підприємницької діяльності

Державне регулювання підприємництва: поняття і підстава. Правове забезпечення державного регулювання підприємництва. Державна регуляторна політика у сфері підприємництва. Державний контроль за підприємницькою діяльністю. Захист прав підприємців при здійсненні державного контролю. Регулювання перевірок діяльності підприємців.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 13. Механізм створення власної справи

Сутність і джерела підприємницької ідеї. Методи пошуку підприємницької ідеї. Обґрунтування цілей підприємницької діяльності. Маркетингові дослідження ринку. Збирання та аналіз інформації стосовно аналогів продукції, конкурентів на ринку, рівня цін і попиту, існуючих і можливих каналів збуту, яке проводиться маркетинговим відділом на етапі, який передуює розробці виробничої програми підприємства (дослідження ринку товарів, здійснення рекламних кампаній, формування цінової політики, розробка асортиментної продукції, вибір каналів реалізації продукції, визначення дизайну товарів, формування позитивного іміджу товарів).

Механізм втілення підприємницької ідеї. Створення нового підприємства. Вхід у бізнес через систему франчайзингових договірних відносин. Придбання існуючого бізнесу. Загальні положення розробки та підготовки засновницьких документів. Статут підприємства. Установчий договір. Статутний фонд та його формування. Державна реєстрація підприємства. Ліцензування і патентування окремих видів підприємницької діяльності.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 14. Особливості становлення підприємницьких структур

Стратегічні та оперативні установки у діяльності фірми. Розробка внутрішнього регламенту підприємницької структури. Найм керівного персоналу. Управління підприємницькими структурами. Маркетинг, як складова частина комерційної діяльності. Стратегія, програми та принципи маркетингу. Джерела фінансових ресурсів та процес інвестування. Інвестиційні проекти. Податки у фінансовій системі підприємства.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 15. Формування організаційного і суб'єктного середовища підприємницької фірми

Створення внутрішнього функціонального (професійного ділового) середовища підприємницької фірми. Поняття організаційне середовище підприємницької фірми. Організаційна структура фірми. Типи організаційних структур фірм. Властивості організаційної структури фірми. Технологічна карта діяльності фірми. Внутріфірмовий менеджмент. Формування суб'єктного середовища підприємницької фірми. Людські ресурси. Людський капітал. Набір, відбір персоналу. Трудовий договір. Контракт. Кадрова політика.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 16. Матеріальне забезпечення організації підприємницької діяльності

Витрати виробництва та цінова політика підприємства. Витрати виробництва. Явні витрати. Альтернативні витрати. Постійні витрати. Змінні витрати. Ціна. Монопольні ціни. Облікова, розподільча і стимулююча функції цін. Цінова політика підприємства. Товарна політика підприємства. Збутова політика підприємства.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 17. Організація фінансового обслуговування бізнесу. Облік та звітність на підприємстві

Фінанси, кредит, банки. Банківські операції. Лізингові компанії. Факторингові фірми. Кредити та платоспроможність підприємства. Система страхування. Фондовий ринок. Фондова біржа та механізм її дії.

Договірні взаємовідносини. Договір. Класифікація підприємницьких договорів. Зміст договору. Умови договору. Оферта як особлива форма укладення договору. Партнерські зв'язки. Форми співробітництва партнерів.

Система обліку. Оперативний облік. Бухгалтерський облік. Статистичний облік. Методи бухгалтерського обліку. Інвентаризація. Калькуляція. Бухгалтерський баланс. Бухгалтерський рахунок. Бухгалтерська звітність. Активний рахунок. Пасивний рахунок.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 18. Комунікації підприємницьких структур у зовнішньому середовищі бізнесу

Комунікації з контрагентами. Підприємницькі угоди. Комунікації з клієнтами. Канали, інструменти комунікацій. Комунікації з конкурентами. Комунікації з громадськістю. Іміджеві комунікації.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 19. Підприємницький успіх і культура бізнесу

Поняття підприємницького успіху. Професійна культура. Етика підприємництва. Ділові якості підприємця. Документообіг та його роль у розвитку інформаційної бази. Ділові документи у підприємницькій діяльності. Вимоги до складання ділових документів. Класифікаційні ознаки ділових документів.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 20. Оцінка ефективності підприємницької діяльності

Методичні основи аналітичної оцінки ефективності підприємництва. Об'єкти економічного аналізу підприємницьких структур. Показники ефективності підприємництва. Ефективність виробничо-господарської діяльності. Ефективність бізнесово-фінансової діяльності. Ліквідність. Платоспроможність. Прибутковість.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 21. Припинення діяльності підприємницької фірми.

Загальні підстави реорганізації і припинення діяльності підприємств. Особливі підстави і форми припинення діяльності підприємств. Підстави добровільного припинення діяльності підприємства. Види підстав примусового припинення діяльності підприємства. Правові форми припинення діяльності підприємства. Правові способи реорганізації підприємства. Ліквідаційний процес. Черговість задоволення боргів при ліквідації підприємства. Банкрутство підприємницької фірми. Попередження банкрутства. Судові процедури по справі про банкрутство підприємницької фірми. Інструменти зовнішнього управління фірмою-боржником.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 22. Напрями підвищення ефективності підприємництва.

Роздержавлення і приватизація. Приватизація майна державних підприємств. Приватизація невеликих державних підприємств (мала приватизація). Способи приватизації для різних груп об'єктів.

Конверсія і підприємництво. Формування планів розвитку альтернативної продукції. Ефективність заходів з конверсії. Розвиток процесу конверсії в умовах ринкових відносин.

Залучення іноземного капіталу для розвитку підприємництва. Підприємництво у вільних економічних зонах. Технополіси.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					Заочна форма					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб	інд
Змістовий модуль 1											
Тема 1. Вступ. Суть та зміст дисципліни «Підприємництво»	8	2	2			4	8	2			6
Тема 2. Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання.	10	2	2			6	10	2	2		6
Тема 3. Конкуренція як рушійна сила розвитку підприємництва	8	2	2			4	8				8
Тема 4. Економічні ризики в підприємницькій діяльності	8	2	2			4	8				8
Тема 5. Підприємець – ключова фігура бізнесу.	8	2	2			4	8				8
Тема 6. Підприємство як основна організаційна структура бізнесу	8	2	2			4	8		2		6
Тема 7. Мале підприємництво	8	1	1			6	8				8
Тема 8. Фермерське господарство: поняття характеристики, ознаки	8	1	1			6	8				8
Тема 9: Посередницькі форми підприємництва	8	2	2			4	8				8
Тема 10. Інноваційне підприємництво. Венчурний бізнес.	8	2	2			4	8	2			6
Тема 11. Міжнародне підприємництво	8	2	2			4	8				8
Змістовий модуль 2											
Тема 12. Державне регулювання підприємницької діяльності	8	2	2			4	8		2		6
Тема 13. Механізм створення власної справи	10	2	2			6	10		2		8
Тема 14. Особливості становлення підприємницьких структур	8	1	1			6	8	2			6
Тема 15. Формування організаційного і суб'єктного середовища підприємницької фірми	8	1	1			6	8				8
Тема 16. Матеріальне забезпечення організації підприємницької діяльності	8	2	2			4	8		2		6
Тема 17. Організація фінансового обслуговування бізнесу. Облік та звітність на підприємстві	8	2	2			4	8				8
Тема 18. Комунікації підприємницьких структур у зовнішньому середовищі бізнесу.	8	2	2			4	8				8
Тема 19. Підприємницький успіх і культура бізнесу	8	2	2			4	8				8
Тема 20. Оцінка ефективності підприємницької діяльності	8	2	2			4	8	2			6
Тема 21. Припинення діяльності підприємницької фірми.	8	2	2			4	8	2			6
Тема 22. Напрями підвищення ефективності підприємництва.	8	2	2			4	8				8
Усього годин	180	40	40			100	180	12	10		158

5. Теми семінарських занять

Тема 1: Вступ. Суть та зміст дисципліни «Підприємництво»

Питання для обговорення

1. Визначте предмет та завдання навчальної дисципліни «Підприємництво».
  2. Обґрунтуйте методологічну базу вивчення «Підприємництва».
  3. Розкрийте поняття підприємництва як суспільного явища, науки і діяльності.
  4. Розкрийте феномен підприємництва у світовій економічній та соціологічній сферах.
  5. Розкрийте поняття підприємництва як метода господарювання.
  6. Проаналізуйте становлення та розвиток підприємництва в Україні.
  7. Проаналізуйте становлення та розвиток підприємництва в країнах зарубіжжя.
- Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].*

Тема 2: Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте поняття «бізнес» і «підприємництво».
  2. Дайте характеристику суб'єктів бізнесу.
  3. Назвіть та охарактеризуйте види бізнесу.
  4. Обґрунтуйте важливість вибору організаційно-правової форми підприємництва.
  5. Поясніть класифікацію організаційно-правових форм підприємництва.
  6. Визначте особливості, переваги та специфіку товариств як організаційно-правової форми підприємництва.
  7. Розкрийте особливості, переваги та специфіку індивідуальних форм підприємництва.
  8. Охарактеризуйте добровільні об'єднання підприємств.
- Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].*

Тема 3. Конкуренція як рушійна сила розвитку підприємництва

Питання для обговорення

1. Розкрийте суть і види конкуренції
2. Визначте предмет та об'єкт конкуренції.
3. Назвіть та розкрийте функції конкуренції.
4. Назвіть та розкрийте форми конкуренції.
5. Визначте основні ознаки вільної (досконалої) конкуренції.
6. Чиста (абсолютна) монополія. Олігополія.
7. Охарактеризуйте форми та методи конкурентного суперництва.
8. Розкрийте суть цінової та нецінової конкуренції.
9. Дайте поняття недобросовісної конкуренції.
10. Назвіть типи конкурентної поведінки та наведіть приклади.
11. Розкрийте розвиток конкуренції в сучасних умовах.
12. Обґрунтуйте вплив різних факторів на темпи розвитку конкуренції
13. Назвіть та охарактеризуйте типи конкурентних стратегій.
14. Дайте поняття конкурентоспроможності підприємництва та підприємницької таємниці.
15. Визначте рівні конкурентоспроможності.

16. Розкрийте підходи до оцінки конкурентоспроможності фірми.
  17. Охарактеризуйте показники конкурентоспроможності підприємства.
  18. Розкрийте поняття «конкурентоспроможність продукції».
  19. Розкрийте сутність підприємницької таємниці.
  20. Назвіть та обґрунтуйте заходи із захисту підприємницької таємниці.
  21. Яким чином здійснюється формування відомостей, що складають підприємницьку таємницю?
  22. Назвіть та охарактеризуйте основні елементи механізму захисту підприємницької таємниці.
  23. У чому полягає відповідальність за розголошення підприємницької таємниці.
  24. Розкрийте поняття стратегії підприємницької діяльності.
  25. Розкрийте етапи процесу розробки (коригування) стратегії.
  26. Обґрунтуйте можливі стратегічні альтернативи виробничого підприємства стосовно його базових стратегій.
- Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].*

Тема 4. Економічні ризики

Питання для обговорення

1. Розкрийте зміст та функції підприємницького ризику.
2. Назвіть та охарактеризуйте чинники виникнення ризикової ситуації.
3. Назвіть та охарактеризуйте риси, властивості і елементи ризику.
4. Визначення поняття "ситуація ризику". Модифікації ризику. Джерела ризику
5. Розкрийте сутність і назвіть основні види ризиків.
6. Розкрийте чинники, що зменшують доходи підприємства.
7. Яким чином здійснюється оцінка та управління економічними ризиками?
8. Дайте характеристики термінів "високий ризик" і "слабкий ризик".
9. Охарактеризуйте головні фактори, що визначають рівень ризикованості підприємницької діяльності.
10. Назвіть вихідні дані для оцінки ризику.
11. Охарактеризуйте зони ризику залежно від розміру втрат. Шкали ризику стосовно імовірності небажаного результату
12. Розкрийте методи оцінки підприємницького ризику
13. Обґрунтуйте механізм зниження основних економічних ризиків в підприємницькій діяльності.
14. Запропонуйте основні форми профілактики ризиків.
15. Розкрийте поняття, професійні та особистісні характеристики підприємця.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 5. Підприємець - ключова фігура бізнесу

Питання для обговорення

1. Поясніть значення термінів "менеджер", "бізнесмен" і "підприємець".
2. Розкрийте поняття статусу комерсанта. Профіль підприємця. Функції підприємця. Якості підприємця.
3. Сформулюйте правила для починаючого підприємця.
4. Дайте характеристику бізнес-освіті в Україні і світі.

5. Охарактеризуйте основні тренди сучасної української бізнес-освіти.
6. Побудова оптимальної моделі співпраці бізнесу та університетів в українських реаліях.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 6. Підприємство як основна організаційна структура бізнесу

Питання для обговорення

1. Розкрийте поняття, цілі й напрямки діяльності підприємств.
2. Дайте характеристику поняття господарюючий суб'єкт. Суб'єкти господарювання.
3. Розкрийте ознаки підприємства. Класифікація цілей підприємства.
4. Розкрийте методологію планування підприємницької діяльності. Мета планування. Об'єкт планування.
5. Наведіть ознаки класифікації типів планування. Принципи планування. Методи планування
6. Чому бізнес-план є основою створення підприємства. Структура й обсяг бізнес-плану.
7. Яка послідовність складання бізнес-плану? Змістовне наповнення розділів.
8. У чому полягає зміст і які принципи комерційного розрахунку?

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 7. Мале підприємництво

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте етапи формування та розвитку малого підприємництва.
2. Розкрийте фундаментальні теоретичні, методичні і методологічні аспекти формування інституту цивілізованого підприємництва.
3. Розкрийте причини інтенсивного формування й розвитку малого підприємництва в Україні.
4. У чому полягає економічна сутність малого підприємництва?
5. Охарактеризуйте загальновидові ознаки малого підприємництва. Суб'єкти малого підприємництва. Специфічні ознаки малого підприємництва.
6. Обґрунтуйте переваги малого підприємництва.
7. Розкрийте систему підтримки і регулювання малого бізнесу.
8. Охарактеризуйте державне регулювання малого бізнесу в Європі. Політика підтримки малого підприємництва

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 8. Фермерське господарство

Питання для обговорення

1. Розкрийте принципи формування та функціонування фермерського господарства.
2. Обґрунтуйте порядок проведення професійного відбору з питань створення фермерських господарств.
3. Державна реєстрація фермерського господарства. Установчі документи: структура, зміст.
4. Розкрийте особливості оподаткування фермерського господарств.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 9. Посередницькі форми підприємництва

Питання для обговорення

1. Розкрийте суть посередницького підприємництва. Потреба у посередниках. Ознаки посередників.
2. Назвіть види посередників та їх характеристики.
3. Охарактеризуйте способи винагородження посередників.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 10. Інноваційне підприємництво. Венчурний бізнес

Питання для обговорення

1. Виникнення, розвиток, характеристики інноваційного підприємництва.
2. Охарактеризуйте сучасне інноваційне підприємництво.
3. Що таке інноваційний процес? Моделі нелінійного інноваційного процесу.
4. Суб'єкти, структура і джерела фінансування інноваційної діяльності.
5. Дайте характеристику категорії венчурного капіталу. Специфічні особливості венчурного капіталу.
6. Розкрийте стадії життєвого циклу венчурного капіталу. Стадії розвитку фінансування бізнесу при венчурному інвестуванні.
7. Охарактеризуйте розвиток венчурної індустрії України.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 11. Міжнародне підприємництво

Питання для обговорення

1. Прослідкуйте передумови виникнення та розвиток міжнародного бізнесу.
2. Охарактеризуйте форми здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
3. Охарактеризуйте форми спільного підприємництва.
4. У чому полягає регулювання міжнародного підприємництва?
5. Назвіть стратегічні пріоритети державної політики розвитку міжнародного підприємництва в Україні.
6. Дайте характеристику вільних (спеціальних) економічних зон (ВЕЗ).

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

12. Державне регулювання підприємницької діяльності

Питання для обговорення

1. Державне регулювання підприємництва: поняття і підстава.
2. Правове забезпечення державного регулювання підприємництва.
3. Державна регуляторна політика у сфері підприємництва.
4. Державний контроль за підприємницькою діяльністю. Захист прав підприємців при здійсненні державного контролю

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 13. Механізм створення власної справи

Питання для обговорення

1. Концепції бізнесу. Умови становлення і розвитку підприємництва.
2. Функції та рушійні сили підприємництва. Принципи підприємництва.
4. Економічна основа підприємництва.
5. Підприємництво і економічна поведінка. Мета підприємницької діяльності.

6. Джерела підприємницької ідеї. Методи пошуку підприємницької ідеї.
  7. Обґрунтування цілей підприємницької діяльності.
  8. Маркетингові дослідження ринку. Збирання та аналіз інформації стосовно аналогів продукції, конкурентів на ринку.
  9. Збирання та аналіз інформації стосовно рівня цін і попиту, існуючих і можливих каналів збуту, яке проводиться маркетинговим відділом на етапі, який передуює розробці виробничої програми підприємства.
  10. Дослідження ринку товарів, здійснення рекламних кампаній, формування цінової політики, розробка асортиментної продукції, вибір каналів реалізації продукції, визначення дизайну товарів, формування позитивного іміджу товарів.
  11. Механізм втілення підприємницької ідеї. Створення нового підприємства.
  12. Вхід у бізнес через систему франчайзингових договірних відносин. Придбання існуючого бізнесу.
  13. Загальні положення розробки та підготовки засновницьких документів. Статут підприємства. Установчий договір. Формування статутного фонду.
  14. Державна реєстрація підприємства. Ліцензування і патентування окремих видів підприємницької діяльності.
- Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].*

Тема 14. Особливості становлення підприємницьких структур

Питання для обговорення

1. Стратегічні та оперативні установки у діяльності фірми.
2. Розробка внутрішнього регламенту підприємницької структури.
3. Найм керівного персоналу. Управління підприємницькими структурами.
4. Маркетинг, як складова частина комерційної діяльності.
5. Стратегія, програми та принципи маркетингу.
6. Джерела фінансових ресурсів та процес інвестування.
7. Інвестиційні проекти.
8. Податки у фінансовій системі підприємства.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 15. Формування організаційного і суб'єктного середовища підприємницької фірми

Питання для обговорення

1. Створення внутрішнього функціонального (професійного ділового) середовища підприємницької фірми.
2. Поняття організаційне середовище підприємницької фірми.
3. Організаційна структура фірми. Типи організаційних структур фірм. Властивості організаційної структури фірми.
4. Технологічна карта діяльності фірми.
5. Внутріфірмовий менеджмент.
6. Формування суб'єктного середовища підприємницької фірми.
7. Людські ресурси. Людський капітал. Набір, відбір персоналу.
8. Трудовий договір. Контракт. Кадрова політика.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 16. Матеріальне забезпечення організації підприємницької діяльності

Питання для обговорення

1. Витрати виробництва та цінова політика підприємства.
2. Витрати виробництва. Явні витрати. Альтернативні витрати.
3. Постійні витрати. Змінні витрати.
4. Ціна. Монопольні ціни.
5. Облікова, розподільча і стимулююча функції цін.
6. Цінова політика підприємства
7. Товарна політика підприємства.
8. Збутова політика підприємства.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 17. Організація фінансового обслуговування бізнесу. Облік та звітність на підприємстві

Питання для обговорення

1. Фінанси, кредит, банки. Банківські операції.
2. Лізингові компанії. Факторингові фірми.
3. Кредити та платоспроможність підприємства.
4. Система страхування.
5. Фондовий ринок. Фондова біржа та механізм її дії.
6. Договірні взаємовідносини. Договір. Класифікація підприємницьких договорів.
7. Зміст договору. Умови договору.
8. Оферта як особлива форма укладення договору.
9. Партнерські зв'язки. Форми співробітництва партнерів.
10. Система обліку. Оперативний облік. Бухгалтерський облік. Статистичний облік.
11. Методи бухгалтерського обліку. Інвентаризація. Калькуляція. Бухгалтерський баланс. Бухгалтерський рахунок. Бухгалтерська звітність. Активний рахунок. Пасивний рахунок.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 18: Комунікації підприємницьких структур у зовнішньому середовищі бізнесу

Питання для обговорення

1. Комунікації з контрагентами.
2. Підприємницькі угоди.
3. Комунікації з клієнтами. Канали, інструменти комунікацій.
4. Комунікації з конкурентами.
5. Комунікації з громадськістю. Іміджеві комунікації.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 19: Підприємницький успіх і культура бізнесу

Питання для обговорення

1. Поняття підприємницького успіху.

2. Професійна культура.
3. Етика підприємництва. Ділові якості підприємця.
4. Документообіг та його роль у розвитку інформаційної бази.
5. Ділові документи у підприємницькій діяльності. Вимоги до складання ділових документів.
6. Класифікаційні ознаки ділових документів. Зміст ділових документів і особливості складання.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 20. Оцінка ефективності підприємницької діяльності

Питання для обговорення

1. Методичні основи аналітичної оцінки ефективності підприємництва.
2. Об'єкти економічного аналізу підприємницьких структур.
3. Показники ефективності підприємництва.
4. Ефективність виробничо-господарської діяльності.
5. Ефективність фінансової діяльності.
6. Ліквідність. Платоспроможність. Прибутковість.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 21. Припинення діяльності підприємницької фірми

Питання для обговорення

1. Загальні підстави реорганізації і припинення діяльності підприємств. Особливі підстави і форми припинення діяльності підприємств.
2. Підстави добровільного припинення діяльності підприємства.
3. Види підстав примусового припинення діяльності підприємства.
4. Правові форми припинення діяльності підприємства.
5. Правові способи реорганізації підприємства.
6. Ліквідаційний процес. Черговість задоволення боргів при ліквідації підприємства.
7. Банкрутство підприємницької фірми. Попередження банкрутства.
8. Судові процедури по справі про банкрутство підприємницької фірми.
9. Інструменти зовнішнього управління фірмою-боржником.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

Тема 22. Напрями підвищення ефективності підприємництва

Питання для обговорення

1. Роздержавлення і приватизація. Приватизація майна державних підприємств. Приватизація невеликих державних підприємств (мала приватизація). Способи приватизації для різних груп об'єктів.
2. Конверсія і підприємництво.
3. Формування планів розвитку альтернативної продукції. Ефективність заходів з конверсії.
4. Розвиток процесу конверсії в умовах ринкових відносин.
5. Залучення іноземного капіталу для розвитку підприємництва.
6. Підприємництво у вільних економічних зонах. Технополіси.

Література: основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52].

7. Самостійна робота

Завдання для самостійного опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Тема 1: Вступ. Суть та зміст дисципліни «Підприємництво»	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	2
Тема 2: Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання.	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	2
Тема 3. Конкуренція як рушійна сила розвитку підприємництва	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	2
Тема 4. Економічні ризики в підприємницькій діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	2
Тема 5. Підприємець – ключова фігура бізнесу.	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	2
Тема 6. Підприємство як основна організаційна структура бізнесу	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	2
Тема 7. Мале підприємництво	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 8. Фермерське господарство: поняття характеристики, ознаки	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 9: Посередницькі форми підприємництва	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 10. Інноваційне підприємництво. Венчурний бізнес.	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 11. Міжнародне підприємництво	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 12. Державне регулювання підприємницької діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 13. Механізм створення власної справи	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 14. Особливості становлення підприємницьких структур	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3

Тема 15. Формування організаційного і суб'єктного середовища підприємницької фірми	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 16. Матеріальне забезпечення організації підприємницької діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 17. Організація фінансового обслуговування бізнесу. Облік та звітність на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 18. Комунікації підприємницьких структур у зовнішньому середовищі бізнесу.	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 19. Підприємницький успіх і культура бізнесу	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 20. Оцінка ефективності підприємницької діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 21. Припинення діяльності підприємницької фірми.	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3
Тема 22. Напрями підвищення ефективності підприємництва.	Вивчення лекційного матеріалу, перегляд презентацій, опрацювання літератури, виконання тестового завдання	Експрес опитування, тести	основна [1; 2; 15; 19; 20; 27], додаткова [44; 47; 51; 52]	3

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів є засобом оволодіння навчальним матеріалом самостійно, у вільний від обов'язкових навчальних занять час і передбачає контроль викладача як за самостійною роботою студента так і виконаних ним індивідуально-дослідних завдань.

Для контролю самостійної роботи студента, йому пропонується підготувати презентаційне повідомлення на одну із запропонованих тем:

1. Розвиток підприємництва в контексті історичної еволюції.
2. Роль підприємницької діяльності в розвитку економіки.
3. Приватна власність як економічна основа розвитку підприємництва.
4. Економічні знання – запорука ефективної організації підприємницької діяльності.
5. Проблеми формування економічної культури.
6. Підприємець – центральна постать ринкової економіки.
7. Соціально-психологічний портрет сучасного вітчизняного підприємця.
8. Генерування ідей – визначальна риса підприємця.
9. Стан та проблеми реалізації правового статусу підприємця.
10. Формування нової генерації підприємців – справа державна.
11. Економічна свобода – передумова створення власної справи.
12. Основні ознаки свободи господарювання.
13. Ділова творчість людини – головна рушійна сила підприємництва.

14. Проблеми формування правових передумов розвитку підприємництва в Україні.
15. Створення сприятливих економічних передумов – запорука розвитку підприємництва.
16. Правові засади розвитку підприємництва.
17. основні проблеми правового забезпечення розвитку підприємництва в Україні.
18. Правова освіта як передумова організації та здійснення власної справи.
19. Проблеми та перспективи розвитку приватного підприємництва в Україні.
20. Виробниче підприємництво – найважливіший вид підприємницької діяльності.
21. Історія розвитку комерційного підприємництва в Україні.
22. Роль та значення посередницького підприємництва в Україні.
23. Фінансово-кредитне підприємництво в Україні його вплив на розвиток України в сучасних умовах.
24. Об'єктивні засади державного регулювання підприємництва.
25. Складові механізми державного регулювання підприємництва.
26. Основні форми та методи державного регулювання підприємництва.
27. Підтримка підприємництва – справа держави.
28. Основні напрями державної підтримки підприємництва в Україні.
29. Проблеми та перспективи державної підтримки підприємництва в Україні.
30. Місце і роль господарських товариств (товариства з обмеженою відповідальністю, товариство з додатковою відповідальністю, командитне товариство) в ринковій економіці.
31. Переваги та недоліки окремих господарських товариств.
32. Проблеми становлення та розвитку підприємництва в Україні.
33. Проблеми та перспективи підготовки кадрів для підприємництва в Україні.
34. Проблеми фінансового забезпечення розвитку господарських товариств та малого підприємництва в Україні.
35. Форми інноваційно-функціональних коопераційних зв'язків підприємств в Україні.
36. Франчайзинг як форма підприємницької діяльності.
37. Проблеми та перспективи розвитку венчурних фірм в Україні.
38. Об'єктивні основи самоорганізації суб'єктів підприємництва.
39. Сучасні форми самоорганізації суб'єктів підприємництва.
40. Економічні основи самоорганізації та кооперування суб'єктів підприємництва.
41. Самоорганізації суб'єктів підприємницької діяльності як форма розв'язання суперечності розвитку підприємництва.
42. Проблеми становлення громадських об'єднань підприємців в Україні.
43. Здійснення підприємницької діяльності – конституційне право громадян України.
44. Процедура державної реєстрації та її проблеми.
45. Адміністративні перешкоди на шляху державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно	зараховано
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре	
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизовувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві		
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно	
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок		
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

12. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.
2. Навчально-методичні посібники у локальній мережі університету.
3. Матеріали для самостійного опрацювання.
4. Мультимедійні матеріали.
5. Тестові завдання.

13. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України: наук-практ. коментар / [авт. кол.: С.В.Ківалов, О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов] ; за ред. О.І.Харитонові. – Х. : Одісей, 2012. – 832 с.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. // Відом. Верхов. Ради України. – № 40. – Ст. 365. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-in/laws/main.cgi?nreg=2121-14> (зі змінами та доповненнями).
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України № 755-IV від 15 трав. 2003 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 31/32. – Ст. 263. (зі змінами та доповненнями)
4. Про страхування : Закон України № 86/96 від 07 берез. 1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78. (зі змінами та доповненнями)
5. Кодекс законів про працю України. – К. : КМА, 2011. – 112 с. (зі змінами та доповненнями)
6. Положення про типовий бізнес-план [Електронний ресурс] : наказ Фонду Держ. майна України від 26 трав. 2004 р. № 301. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG461.html (зі змінами та доповненнями)

Основна

10. Базилевич В.Д. Страхова справа : [підручник] / К. С. Базилевич. – 6-е вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 351 с.
11. Богиня Д. П. Основи економіки праці : навч. посіб / Д. П. Богиня, О.А.Грішнова. – К. : Знання-Прес, 2010. – 560 с.
12. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. /І.М.Бойчик.– К. : Атіка, 2012. – 543 с.
13. Буряк П. Ю. Економіка праці й соціально-економічні відносини : навч. посіб / П. Ю. Буряк, Б. А. Карпінська, М. І. Григорєва. – К. : Центр навч. л-ри, 2009. – 457 с.
14. Валінкевич Н.В. Основи підприємництва: Підручник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.; [під заг. ред. Н.В. Валінкевич.] – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.
15. Гой І.В., Смелянська Т.П. Основи підприємницької діяльності / Навчально-методичний посібник. – Хмельницький, 2012. – 245 с.
16. Грибалев Н. П. Бізнес-план : практ. рук. /Н.П.Грибалев, И.Г.Игнатъева. – СПб. : Белл, 2011. – 160 с.
17. Добровський В. М. Звітність підприємств : навч. посіб. для самостійного вивчення дисциплін / В. М. Добровський. – К. : КНЕУ, 2009. – 195 с.
- 18.Доброва Н.В. Основи бізнесу: навчальний посібник / Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
19. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва /Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 320 с.
20. Карлін М. І. Правові основи підприємництва: Навч. посіб. / 2-е вид., випр. і доповн. – К.: Кондор, 2011. – 368 с.

21. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства /М. Я. Коробов. – К. : Знання, 2010. – 276 с.
22. Примак Т. О. Економіка підприємства : навч. посіб. /Т.О.Примак. – К. : Вікар, 2011. – 580 с.
23. Сотник І. М., Таранюк Л. М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
24. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства /Г.В.Савицька. – 2-е вид. – Мінск : Екоперспектива, 2011. – 256 с.
25. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. / В. В. Сопко ; Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – К. : КНЕУ, 2009. – 526 с.
26. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М.Д.Білик, Л.Д.Буряк та ін. : кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2012. – 546 с.
27. Цигилик І.І., Криховецька З.М., Паневник Т.М. Основи підприємництва. Друге видання, перероблене та доповнене. / Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 224 с.

Додаткова

35. Бабаєв Ю. А. Бухгалтерський учёт : учеб. для ВУЗов /Ю.А.Бабаєв.– М. : МИР, 2009. – 476 с.
36. Балабанов И. Т. Риск-менеджмент / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 192 с.
37. Біла О. Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств /О.Г. Біла // Фінанси України. – 2007. – № 4. – С. 112–118.
38. Борисова В. А. Організаційно-економічний механізм страхування /В.А.Борисова, О. В. Огаренко. – Суми : Вид-во „Довкілля”, 2010. – 194с.
39. Васюренко О. В. Банківські операції : навч. посіб. /О.В.Васюренко. – К. : Знання, 2008. – 318 с.
40. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа : підручник /О.Д.Вовчак, Н.М.Руцишин, Т. Я. Андрейків. – К. : Знання, 2008. – 564 с.
41. Герасимчук В. Г. Маркетинг / В. Г. Герасимчук. – К. : Вища шк., 2012. – 327 с.
42. Гроші та кредит : підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М.Ф.Пуховкіна та ін ; за заг. ред. М. І. Савлука. – К. : КНЕУ, 2009. – 602 с.
43. Дайновський Ю. А. Ефективні рішення в мікроекономіці : 505 прийомів бізнесу / Ю. А. Дайновський. – Л. : Ініціатива, 2010. – 160 с.
44. Економіка виробничого підприємства : навч. посіб. / за ред. Й.М.Петровича. – К. : Знання, 2010. – 490 с.
45. Економіка підприємства : навч. посіб. / за ред. А. В. Шегди. – К. : Знання-Прес, 2011. – 651 с.
46. Жигалов В. Т. Основи менеджменту і управлінської діяльності /В.Т.Жигалов, Л. М. Шимановська. – К. : Вища шк., 2010. – 223 с.
47. Іванюта С.М., Іванюта В.Ф. Підприємництво та бізнес-культура: навчальний посібник / МОН.– Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
48. Кардаш В. Я. Маркетингова товарна політика / В. Я. Кардаш. – К. : КНЕУ, 2009. – 124 с.

49. Карсеюн В. І. Менеджмент у підприємствах торгівлі та громадського харчування / В. І. Карсеюн, М. А. Манов. – К. : Вища шк., 2011.– 321 с.
50. Обер-Крие Дж. Управление предприятием : пер. с фр. / Дж. Обер-Крие. – М. : Сирин, 2009. – 257 с.
51. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493с.
52. Прохорова В. В. Організація виробництва : навч. посібник / В. В. Прохорова, О. Ю. Давидова. – Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. – 275 с.
53. Устенко О. Л. Теория экономического риска: монография / О.Л. Устенко. – Киев : МАУП, 2007. – 164 с.
54. Ткачук О. М. Бізнес-культура: навчальний посібник / Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. – Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2013. – 204 с.
55. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О. Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. – 2009. – №1. – С. 111–117.
56. Цены и ценообразование / под ред. В. Е. Есипова. – СПб. : Изд-во „Питер”, 2009. – 464 с.
57. Шило В. П. Фінанси підприємств : теорет.-практ. посіб. / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, С.С.Боровська, В.В.Барабанові. – К. : ВД „Професіонал”, 2012. – 288 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».
2. Moodle-система Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. Режим доступу: <http://edu.regi.rovno.ua/>
3. Технічні засоби навчання: навчальні демонстрації; слайди; дистанційний курс.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Законодавство України. Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
7. Міністерство цифрової трансформації. Режим доступу: <https://thedigital.gov.ua>
8. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. <https://prometheus.org.ua>